OOST POST

SOERABAIJASCHE COURANT.

No. 59 ZEVENDE JAARGANG. **1859**

Prijs der Inteekening.

Per 6 maanden voor	Soerabaya	ƒ 7.50
" " " "	Java	" 9.—
" " " "	Buitenbezittingen	" 10.—
" " " "	Nederland	" 13.—

De *OOSTPOST* verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

MAANDAG 25 JULIJ.

Prijs der Advertentiën.

De prijs der ADVERTENTIËN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.

Advertentiën met groote letter betalen dubbeld.

Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

Bij deze courant behoort een bijvoegsel.

Zijne Excellentie de Gouverneur Generaal van Nederlandsch Indië vereert onze stad met een bezoek en bevindt zich in ons midden.

Ingevolge aloud gebruik wordt de vertegenwoordiger van Zijne Majesteit onzen geëerbiedigden Koning op plegtige wijze ontvangen en rigt de bevolking eerebogen op.

Het meer denkende gedeelte der Gemeente maakt zich — onder deelneming aan de algemeene vreugde — gereed, die belangen, welke tot heden, hetzij niet— hetzij vruchteloos werden, voorgedragen eerbiedig voor te stellen, in de overtuiging dat billijke verzoeken, gereedelijk zullen worden verhoord.

Het is een schoon prérogatief zóó hoog geplaatst te zijn en zóó veel goeds te kunnen verrigten door de enkele uitdrukking van overtuiging en wil.

Dat Hij echter — hoe oneindig veel er ook ligt binnen Zijn bereik — niet al het goede kan bewerken dat door Hem wordt beoogd, zal een ieder gevoelen, die geen vreemdeling is in de bepalingen welke Zijne bevoegdheid en verpligtingen regelen.

Elk burger van den Staat is verpligt mede te werken tot het algemeen welzijn en het eerste middel daartoe is de openlijke, mededeeling van feiten, die niet altijd komen ter kennis van de Regering en van opmerkingen, die nuttige wenken bevatten.

Daardoor toch leert de Landvoogd de toestanden juist kennen en het is om tot die wetenschap te geraken dat Hij zich voor een ieder toegankelijk stelt.

Onder hen die groote en gewigtige belangen voor te dragen hebben, behoort voorzeker de handelstand van Soerabaya, die, niettegenstaande hij in menig opzigt bij dien van Java's hoofdstad is achtergesteld — met ijzeren volharding voorwaarts streeft en voor een groot deel de oorzaak is van den bloei en de welvaart welke men in Oostelijk Java opmerkt en die — wij zijn er zeker van — de aandacht van Z. E. den Gouverneur Generaal in hooge mate zullen trekken.

Zoo wij wel zijn ingelicht, zouden eenige kooplieden dezer plaats het voornemen hebben gehad zich in een eerbiedig verzoekschrift met hunne bezwaren tot Z. E. te wenden, doch daarvan hebben afgezien, omdat de ondervinding heeft geleerd, dat op de vertoogen van den handel, tot nu toe, zelden andere dan ongemotiveerde, afwijzende beschikkingen zijn gevolgd.

Wij moeten dat besluit afkeuren. — Mannen die van zoo veel energie en ondernemingsgeest doen blijken, behooren den moed hunner opinie te hebben en zich niet te laten afschrikken door teleurstellingen hoe groot die ook zijn mogen.

Wij willen daarom met weinige woorden wijzen op eenige zaken die dringend voorziening behoeven, overtuigd dat een gunstig oor zal worden geleend aan bezwaren, die men tegenover ieder ander dan de Hooge Regering, grieven zoude noemen.

Een groot ongerief voor den handel ontstaat door de dagelijks gebrekkiger wordende postcommunicatie.

Slechts tweemalen in de week kunnen brieven van en naar Batavia worden verzonden. De pakketten kwamen vroeger alhier geregeld Maandag en Donderdag 's morgens ten zes ure aan, zoodat men genoegzaam tijd had om met de post die 's namiddags ten vijf ure, op diezelfde dagen deze plaats verlaat te antwoorden. Of het is toeteschrijven aan minder goeden toestand van wegen en postpaarden, aan oponthoud hier of daar ondervonden, wij weten het niet, doch zoo veel is zeker, dat sedert nagenoeg een jaar, de post zoo ongeregeld en altijd zoo laat arriveert, dat de beantwoording der brieven per keerende gelegenheid vaak eene onmogelijkheid wordt en daardoor groot oponthoud in de afdoening van zaken ontstaat.

Zoo die toestand treurig is voor de correspondentie op Java, hoeveel te meer wordt hij het niet voor die met Europa.

De mailpakketten worden hier nooit vroeger dan zes — in den regel echter eerst acht dagen na hunne aankomst te Batavia ontvangen.

Men zal reeds dadelijk gissen tot welke groote nadeelen die vertraging voor den handel alhier leidt. De handelaar te Batavia heeft — om van geene andere gevolgen te spreken — zijne orders uit Europa acht dagen vroeger dan die te Soerabaya. Door de telegrafische verbinding dier twee plaatsen kan de eerste de zijne effectueren acht dagen vroeger dan de laatste, die mogelijk zelf met die uitvoering belast, bemerkt dat hij voor een ander handelende zich zelf heeft benadeeld en het slagtoffer is der gebrekkige postcommunicatie.

Dat bezwaar nu zal zelfs door de beste regeling niet geheel kunnen wegvallen, maar zou het billijk zijn dat de geneesheer den zieke zonder verpleging liet, om dat hij hem niet in eens van al zijn kwalen kan genezen?

Herhaaldelijk is door den handel voorziening verzocht. De Directeur der Produkten en civiele Magazijnen, bragt bij zijne circulaire van 17 Junij 1858 No. 5016, wel eene zeer doelmatige verandering in de verzending der mail-pakketten uit de verschillende Residentiën naar Batavia, doch betrekkelijk de expeditie van daar herwaarts werden geene maatregelen genomen, zoodat men wel zekerheid heeft, dat de mail-brieven tijdig worden verzonden, maar geenzins dat die, welke arriveren, ons ter behoorlijker ure geworden.

De verbetering der postcommunicatie wacht sedert 1853 op de bevolen herziening van het postwezen, waarnaar steeds wordt verwezen, doch die tot heden is uitgebleven.

Men zal ons wel niet van naijver verdacht hebben, toen wij opmerkten dat de handel van deze plaats in menig opzigt achtergesteld is bij dien van Batavia.

Als bewijs voor die bewering halen wij aan, dat de Gouvernements suikerveilingen in het vorige jaar beiden te Batavia werden gehouden en ook dit jaar weer aldaar zullen plaats hebben, niettegenstaande op die plaats geen enkele picol suiker wordt geleverd en die grootendeels in 's lands pakhuizen alhier ligt opgestapeld.

De Handelsvereeniging te Soerabaya, bragt den 8sten November 1858, bij een gemotiveerd verzoekschrift, gerigt tot den heer Directeur van produkten en civiele magazijnen, hare bezwaren tegen die uitsluiting in, doch haar mogt niet de eer eener beschikking — zelf niet eener afwijzende — te beurt vallen.

Zijn wij echter wel onderrigt — en wij gelooven het te zijn, dan zou de heer Directeur, verstoord over den vorm waarin het rekwest werd ingediend, den president der handelsvereeniging, mondeling zijn hoog ongenoegen over die zaak hebben doen uitdrukkken.

De onbillijkheid blijft dus bestaan — de suikerveilingen zijn aan den Bataviaschen handel verzekerd en die van Soerabaya, miskend en onverhoord, tracht zich andere wegen en bronnen te openen — berust en zwijgt.

Reeds vroeger in ons nummer van 10 Januarij ll. hebben wij gewezen op de bevrachting der schepen bestemd voor den overvoer van troepen, krijgsmateriëel en vivres voor de expeditie tegen Boni.

De Reede van Soerabaya zuchtte destijds, onder den last der onbevrachte bodems en zoodra had men niet de kennisgeving ontvangen dat het Gouvernement van Ned. Indië schepen wenschte in te huren of gezagvoerders en agenten haastten zich aan de inschrijving deel te nemen.

De uitbesteding had plaats; vele bodems werden na door de bevoegde authoriteit te zijn geinspecteerd, als uitstekend geschikt aangewezen en niettegenstaande dat alles mogt niet één der te Soerabaya liggende schepen in de bevrachting worden opgenomen.

Het berigt dat alleen te Batavia liggende bodems waren ingehuurd, alhoewel zij hunne ladingen te Samarang en Soerabaya grootendeels moesten innemen, bragt natuurlijk groote ontevredenheid te weeg. Eenige gezagvoerders wendden zich op den 21sten December 1858, in een eerbiedig verzoek, per telegraaf overgebragt, tot Z. E. den Gouverneur Generaal, met bekendstelling, dat zoo hunne inschrijvingen welligt hooger waren dan die van anderen, zij verzochten dat hunne bodems tegen de gemiddeld aangenomen vracht, mogten worden op genomen. De vleijende verzekering dat de belangen der te Soerabaya liggende schepen *niet uit het oog waren verloren*, werd hun in antwoord gegeven en de gezagvoerders hebben het noodig geacht afschriften van rekwest en dispositie aan hunne Reeders op te zenden, ten einde zich voor de onverdiende beschuldiging van pligtverzuim te vrijwaren.

De ordonnantie van 31 Mei 1858 (staatsblad No. 63) waarbij negentien havens in Nederlandsch-Indie voor den algemeenen handel werden opengesteld, werd door den handel alhier, zeer uiteenloopend beoordeeld.

De een wenschte alleen openstelling voor den uitvoer — de ander voor in- en uitvoer beide — een derde dat de bestaande orde van zaken zou bestendigd blijven. Van de als zedelijk ligchaam erkende handelsvereeniging te Soerabaya, werden in afwijking van hetgeen nu en dan plaats vindt, geene beschouwingen over dat zoo hoogst gewigtige onderwerp gevraagd.

De havens zouden op den 1sten Junij 1859 voor den algemeenen handel geopend worden en men had niet meer door te dringen in het meer of min doelmatige van den maatregel, maar alleen na te gaan, welke nieuwe bronnen daardoor voor den handel werden geopend, dan wel door welke middelen men de reeds gebaande wegen voor dien van Soerabaya zou behouden. Een der eerste gevolgen der openstelling was, dat verscheidene der meest geachte handelshuizen alhier, branches hunner firma's te Pasoeroean vestigden. Nieuwe wegen van communicatie werden geopend — handelsfirma's gevestigd — vennootschappen van koophandel gesloten — kostbare panden gekocht of opgetrokken — kundige personen aan het hoofd der zaken geplaatst — personeel geëngageerd — verbindtenissen aangegaan, toen plotseling die openstelling der havens in Nederland meer de aandacht trok en na zes maanden lang als onopgemerkt te zijn gebleven, den Nederlandschen handel aux abois bragt.

Het is onze taak niet om hier de door den handel en de kamers van koophandel in Nederland geopperde bezwaren te beoordeelen, noch om de handelingen van den Minister van koloniën en de in de wetgevende ligchamen gehouden discussiën te ontleden, al is het dan ook, dat wij nimmer bij eenige andere gelegenheid dan in de adressen en beschouwingen der eersten, hunne groote voorliefde voor eene sévère côntrole hebben bespeurd en bij den tweeden alleen aan het najagen van zeker — niet bereikt — doel, gelooven.

Intusschen heeft de kunstmatige agitatie geleid tot de intrekking van de bepaling, waarbij de invoer van wollen en katoenen stoffen in andere havens op Java, dan die van Batavia — Samarang en Soerabaya werd toegestaan en verviel voor menige te Pasoroean gevestigde firma, alle belang om aldaar geëtablisseerd te blijven, zoodat reeds eene derzelve door die intrekking van de verdere voortzetting harer onderneming heeft afgezien en andere geene uitvoering gaven aan haar voornemen om zich aldaar te vestigen.

En wat deed men in Nederland?

Men maakte zich ongerust dat eenig schip, bij intrekking der ordonnantie, voor eene gesloten haven zou komen, dan wel dat eenige uit Europa gedane onderneming teleurstellingen zou ondervinden maar niet ééne — niet eene enkele stem liet zich hooren in het belang van den Nederlandsch-Indischen handel, die belangrijker maatregelen had genomen en noch de Minister van koloniën, noch de wetgevende ligchamen schonken daaraan een oogenblik hunne aandacht.

Maar wat klagen wij,... de gewoonte had ons die onverschilligheid ligt moeten maken!

Zijn onze belangen in Nederland niet onvertegenwoordigd? Heeft de Nederlandsche handel zich ooit om den onze bekommerd?

Hoort men hem niet in hetzelfde uur strijden voor

beschermende regten en monopolie en tot de meest vrijzinnige handelspolitiek aanzetten, al naar gelang zijn belang het vordert?

Ziet men niet aandringen op eene gestrenge contrôle door hen die dagelijks trachten ze illusoir te maken?

Heeft men in Nederland ooit gebloosd wanneer men te velde trok tegen eenig op Java gevolgd stelsel, maar er tot iederen prijs de vruchten van wilde behouden?

Zijn onze belangen niet vaak door partijzucht en hartstogt, meer dan door gezette overwegingen, geregeerd geworden?

Strekt dat alles om den onmisbaren band tusschen zonen van hetzelfde vaderland, nauwer toe te halen?

Is het geschikt om Indie — zoo teregt, maar ook zoo tot verzadiging toe de schoonste parel aan de kroon van Nederland genoemd — voor Nederland te bewaren, of wel door verbreking van dien band, dat juweel op een meer of min verwijderd, — doch immer ontijdig — tijdstip, aan die kroon te doen ontvallen?

De tijd zal het antwoord op die vragen geven........

Hiervoren hebben wij reeds als onze overtuiging aangeteekend, dat de handel van Soerabaya een der groote moteurs is geweest en blijft van de ontwikkeling en voorspoed die men in Oostelijk Java opmerkt.

Het zijn zijne kapitalen die talrijke ondernemingen van landbouw doen bloeijen en den ondernemingsgeest van industrieëlen steunen.

Geen wonder dus, dat hij een meer dan gewoon belang stelt in de gewigtige kwestie der cultuurcontracten en de eindregeling daarvan als eene hoogst wenschelijke zaak beschouwt.

Angstvallig volgt hij wat daaromtrent in Nederland en Indië wordt gezegd en geschreven en ware het niet dat zijne positie eene lijdelijke is, krachtige vertoogen zouden worden gedaan, ten einde een toestand te doen ophouden, die onhoudbaar is geworden van het oogenblik dat men een bepaald stelsel heeft verlaten en geslingerd tusschen twee uitersten — tusschen toegeven en behouden — het bestaande een hevigen schok heeft toegebragt, die dreigt noodlottig te worden voor koloniën en Moederland beiden.

Ziet slechts de uiteenloopende voorwaarden van de in den laatsten tijd verlengde cultuurcontracten, die hier voor één — daar voor twee — ginds voor drie jaren worden gecontinueerd — hier met geheele toepassing van het bestaande stelsel van gedwongen arbeid — daar meer gewijzigd — ginds geheel onkenbaar gemaakt, zonder dat men in lokale omstandigheden de verklaring kan vinden, voor zóó groote onregelmatigheid en men ondanks zich zelven gedrongen wordt te gelooven, aan gunsten — thans niet bij de uitgifte, maar bij de verlenging of wijziging van bestaande overeenkomsten toegekend.

Die groote belangen — en het zijn zoo wel staatsbelangen als bijzondere, worden daardoor in den meest wankelenden toestand gebragt.

Welke zijn de oorzaken van dien toestand?

Het gemis aan éénheid tusschen de magten op Java en in Nederland.

De onjuiste inmenging der Nederlandsche Regering en vertegenwoordiging.

Hare strekking om hier af te breken en ginds te behouden.

Haar gebrek aan kennis der toestanden.

Hare afkeuring van het bestaande, zonder beter aan te wijzen.

Hare verfoeijing van het middel, met aanbidding van het doel.

Hare behoefte aan Indische baten, zonder Indische lasten en wensch om die te behouden, zelfs dan wanneer ze het uitvloeisel zijn van een stelsel waartegen men kruistogten predikt.

De handel — wij spreken niet eens van den fabriekant, ziet dus verlangend eene regeling te gemoet; eene regeling het zij voorloopig — hetzij beslissend — hetzij bij koninklijk besluit — hetzij bij de wet, mits het eene regeling en eene billijke zij?

Al de hiervoren opgenoemde bezwaren, drukken den handel van Soerabaya meer, dan dien van eenige plaats op Java en het is op grond daarvan dat wij er de aandacht op inroepen, van wie magtig genoeg zijn er aan te gemoet te komen.

Wij willen bescheiden zijn en niet alle punten aan roeren die wij ter bespreking voor ons hebben.

Wij vragen van de Regering slechts wat binnen den kring harer magt en bevoegdheid ligt, opdat onze in Nederland onvertegenwoordigde Maatschappij en belangen, hier den steun vinden dien ze behoeven en waarop ze billijke aanspraak hebben.

Met den ernstigen wil bezield om aan de bestaande bezwaren te gemoet te komen, zal het gemakkelijk vallen ze allen te leeren kennen en wij zijn overtuigd, dat de Regering, die reeds menigen wenk van de pers welwillend heeft ontvangen, ook ons dank zal weten dat wij Haar hebben gewezen op toestanden, die Zij slechts behoeft te kennen, om de noodzakelijkheid eener spoedige voorziening te gevoelen.

De Redactie.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT

van den *20sten Julij* 1859 N°. 58.

Civiel Departement.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den adsistent-resident van Galoe (Cheribon) R. C. van Prehn.

VOORLOOPIG BENOEMD:

Tot telegrafisten, de leerling-telegrafisten:
F. D. Schreijner,
R. E. van Sornsen de Koste,
F. H. L. van den Dungen Gronovius,
M. P. Raket,
C. F. Renoult,
A. J. J. C. Guise, en
J. T. Potass.

Militair Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, de eerste luitenant der infanterie L. G. F. R. W. C. van den Berg.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den kapitein der infanterie A. L. F. Veenhuijzen.

BIJ DE MILITAIRE GENEESKUNDIGE DIENST,

Bij het groot militair hospitaal te Soerabaija, de officieren van gezondheid der derde klasse C. D. F. Husemann, thans ter beschikking te Batavia, en J. A. Krausse, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

GOEDGEKEURD:

Dat door het Militair Departement,

Zijn Overgeplaatst:

Bij de expeditionaire troepen op Celebes, de officier van gezondheid der tweede klasse J. T. Bosmans, thans te Bangkallang (Madura.)

Bij de civiele en militaire geneeskundige dienst te Bangkallang (Madura), de officier van gezondheid der tweede klasse A. L. C. Stödtke, thans te Soerabaija.

BIJ HET WAPEN DER INFANTERIE,

Bij het 1ste bataillon, de eerste luitenant J. A. van Oort, van het 4de bataillon.

Bij het 2de bataillon, de kapitein P. L. Stennekes, van het 14de bataillon.

Bij het 3de bataillon, de eerste luitenants P. M. J. Penning Nieuwland en P. L. J. Bogaert, respectivelijk van het 12de en 13de bataillon.

Bij het 4de bataillon, de inlandsche eerste luitenant A. Meijer, van het 8ste bataillon.

Bij het 5de bataillon (Samarang), de eerste luitenant A. G. F. van Zee, van het 9de bataillon.

Bij het 7de bataillon, de eerste luitenant V. L. Schwartz, van het 12de bataillon.

Bij het 8ste bataillon (Kedong Kebo), de eerste luitenant W. J. Havenga, van het garnizoens-bataillon in de tweede militaire afdeeling op Java.

Bij het 9de bataillon, de eerste luitenant H. G. Magnin, van het 5de bataillon.

Bij het 12de bataillon (Buitenzorg), de eerste luitenant F. J. W. Mekern, van het 7de bataillon.

Bij het 14de bataillon, de eerste luitenant F. B. A. Grooss en W. A. J. J. Kraal, respectivelijk van het 6de en 7de bataillon.

BIJ DE MILITAIRE ADMINISTRATIE,

Als aspirant-intendant, de aspirant-betaalmeester jhr. P. F. Coenen.

BIJ HET WAPEN DER ARTILLERIE,

Bij het materieel, de tweede luitenant J. Hofstede, van het personeel.

Zijne Excellentie de Gouverneur Generaal publieke audientie zullende verleenen, op *Vrijdag den 29sten Julij e. k.* ten negen ure des morgens, aan het Residentiehuis te Simpang, zoo worden belanghebbenden verzocht hunne aanvragen, onder duidelijke vermelding van naam en kwaliteit te rigten tot den Adjudant van Dienst.

De Kapitein Adjudant.
(949) R. F. DE SEIJFF.

VERTREK VAN DE LAND-MAIL.

VAN SOERABAYA.

Gedurende het jaar 1859.

In de maand	Augustus	op den 3den	en 18den.
" " "	September	" " 2den	" 18den.
" " "	October	" " 3den	" 18den.
" " "	November	" " 2den	" 18den.
" " "	December	" " 3den	" 19den.

des namiddags te vier ure.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Dingsdag den 26sten Julij 1859.

Bij den Adjudant onder-officier Weegel in het Militair Kampement.

Op Woensdag den 27sten Julij 1859.

Voor het kommissie-huis van den heer van Boeckholtz in de Chin. kamp.

Op Donderdag den 28sten Julij 1859.

Bij den Pachter der Pandjeshuizen I-Goktjoan in de Maleidsche kamp.

ADVERTENTIEN.

HUWELIJKEN.

Getrouwd:

H. M. N. DE HAAN
met
M. E. MARTENS.

SOERABAYA, 13 *Julij* 1859. (932)

Eenige kennisgeving.

Getrouwd:

MR. J. A. KOOIMAN
met
L. E. BOURICIUS.

SOERABAYA, 20 *Julij* 1859. (947)

GEBOORTEN.

Bevallen van eene *DOCHTER*, J. P. W. BROEKMAN, *Loust.*

SOERABAYA, 21 *Julij* 1859. (925)

STERFGEVALLEN.

Heden overleed ons jongste zoontje GERRIT, LOUIS, LEONARD, oud ruim twee jaren.

SOERABAYA, MR. L. G. BOURICIUS.
24 *Julij* 1859. J. F. T. BOURICIUS.
(948) geb. *Peeters.*

Op heden den 18den dezer overleed aan boord van het stoomschip *Ambon*, ter hoogte van Passaroeang, mijn geliefde echtgenoot W. A. C. ARDESCH; Majoor der Infanterie, Ridder der Militaire Willems Orde 4de klasse.

(951) J. D. ARDESCH
Eenige kennisgave. geb. *Goldman.*

VENDUTIE WEGENS VERTREK.

Op Dingsdag den 26sten Julij a. s.

DOOR

D. D. VAN BOECKHOLTZ.

Ten huize van den Adjudant Geweermaker WEEGHEL, in het officiers kampement No. 24.

VAN

eenen wel onderhouden INBOEDEL, diverse WAPENS, waaronder uitmunten BUKSEN, waarmede zonder kruid, alleen door het aanbrengen van percussions, kan geschoten worden, en hetgeen verder zal worden te voorschijn gebragt. (920)

Op Woensdag den 27sten Julij a. s.,

BIJ

D. D. VAN BOECKHOLTZ.

Van een factuur PLEET- en LAKWERK bestaande uit; PRESENTEERBLADEN, TROMMELTJES, BROODMANDEN, OLIE en AZIJNZETJES, LIKEUR- en ZUURZETJES, welke ter sluiting van rekening zonder reserve zullen worden verkocht. — Verders 50 kisten JAPANSCHE WASKAARSEN, ZAKIJ, SOIJA, BRANDY, gemaakte KLEEDEREN, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, MEUBELEN, een net bewerkt HANDCHAES, enz. (930)

UITBESTEDING.

Op Donderdag den 28sten Julij 1859.

Zal door den ondergeteekende 's morgens ten 9 uur ten zijnen bureele eene openbare uitbesteding worden gehouden voor de levering van levensmiddelen, brand en lichtstoffen enz. ten behoeve van het Garnizoen *Sourabaya*, en het Hospitaal te *Simpang*, en eene tweede openbare uitbesteding voor dezelfde artikelen voor het reconvalescenten gesticht te *Malang*.

De voorwaarden van uitbesteding zijn geinserreerd in de *Javasche Courant* van *den 13den Julij a. c.* N°. 56, en liggen van af heden ter lezing ten bureele van den Onder-Intendant alhier, alwaar mede alle informatien en ophelderingen hieromtrent te bekomen zijn.

De Onder-Intendant der 2de klasse in de 3de Militaire Afdeeling op Java.
(908) H^s. VEMER.

VENDUTIE WEGENS VERTREK.

Op Vrijdag en Zaturdag den 29sten en 30sten Julij 1859.

Ten huize van den WelEdelen Gestr. Heer Dr. G. J. KOOT,

aan den Grisseeschen Weg.

DOOR

D. MAURITZ MARTENS

VAN

Een bijna geheel nieuwe **Palanquin,** Een bijna dito **Toerwagen (Vis-à-Vis)** beiden met oliebussen en zoo goed als nieuw, hardloopende **Bimanesche Wagen-Paarden, Hang-, Tafel-,** en **Muurlampen, Spiegels** en **Schilderijen,** Mahonijhouten bekleede **Banken,** en dito **Stoelen, Speeltafels, Consoles** met marmeren bladen, Een groote ronde **Tafel** van Ambonsch hout uit een stuk, gepolitoerde **Stoelen, Tafels, Etenstafels,** Amerikaansche **Wipstoelen,** een Chineesche **Stoel, Knapen,** ijzeren en koperen **Ledikanten,** van verschillende grootte, **Kleeder-** en **Dispenskasten, Buffet,** een ijzeren **Bewaarkast** van doelmatige Constructie **Pendule,** een Japansch **Dameswerktafeltje,** dito **Schrijflessenaar, Glas** en **Kristalwerk,** Een welluidende **Speeldoos,** een Engelsche **Machine** om versch **vleesch in korten tijd te zouten,** Een

gouden **Horologie** en **Ketting** en dito **Bril**, zilveren en pleeten **Presenteerbladen** en **Trommels**, **Zilveren lepels** en **Vorken**, verschillende vertinde koperen **Keukengereedschappen**, waarbij een groote koperen **Hamketel**, **Koffijbrander** en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt.

Alles daag's te voren te bezigtigen. (896)

UITBESTEDING.

Op Donderdag den 4den Augustus 1859.

Zal door den Onder-Intendant 2de klasse in de 3de Militaire Afdeeling op Java eene openbare uitbesteding worden gehouden voor de levering van HOUTWERKEN, DOODKISTEN, LEGMATJES en het reinigen van Hospitaalkleeding en Fournituren voor het jaar 1860.

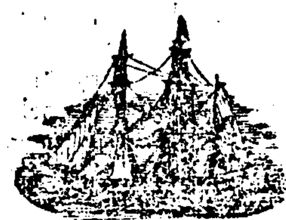
De voorwaarden van uitbesteding liggen van af heden ter lezing op zijn Bureau alwaar mede nadere informatien te bekomen zijn.

De Onder-Intendant der 2de klasse in de 3de Militaire Afdeeling op Jaaa,

(928) Hk. VEMER.

VERKOOP

Op den 10den Augustus e. k.

van het Nederl. schip **VIJF GEBROEDERS**, liggende ter reede van BATAVIA, groot 465 gemeten lasten met deszelfs MASTEN, STENGEN en verdere RONDHOUTEN, ZEILEN, STAAND en LOOPEND TUIG, ANKERS, KETTINGEN en verdere INVENTARIS, hetgeen in een koop zal worden opgeveild.

Naauwkeurige gespecificeerde inventarissen zijn op aanvragen verkrijgbaar alhier, te BATAVIA en SAMARANG, bij

De Agenten,

(924) B. KOPERSMIT & CO.

DE VERKOOPING DER SCHEPEN.

FULKUS SO-OOT en **SO-GOT-DIN**, te *Grissee*, is uitgesteld tot een nader te bepalen dag.

GRISSEE, *den 21sten Julij* 1859.

De Agenten der Soerabayasche Boedelkamer te Grissee,

D. W. VAN HUTTEN.

(935) W. TAWARIS.

Op een nader te bepalen dag, zal ten kantore van den ondergeteekende in openbare veiling worden verkocht EEN ERF en daarop staande STEENEN HUIS, gelegen te *Mergo-Yosso* blok III. wijk Q verpondingnummer 1361 thans verhuurd aan den heer F. VAN DELDEN.

Nadere informatien te bekomen bij

(938) **T. A. KLINKHAMER.**

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

HET STOOMSCHIP OENARANG,

Kapitein S. VAN HULSTIJN.

Zal instede van *den 27*; op *Vrijdag den 29sten Julij* van SOERABAYA naar BATAVIA via SAMARANG, vertrekken.

Voor vracht en passage, vervoege men zich bij

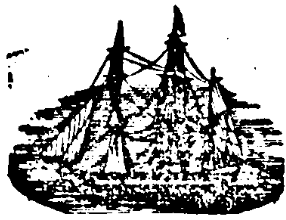
De Agenten,

(877) **ADAM & CO.**

VERTREK VAN SCHEPEN.

VRACHT EN

PASSAGE NAAR SAMARANG.

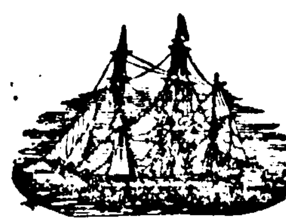
Wordt aangeboden met het Nederlandsch schip **JACQUELINE & ELISE,** Kapt. J. B. SIKKENS.

Om in het begin der volgende maand te vertrekken.

(912) SCHIMMELPENNINCK & CO.

PASSAGE NAAR

BATAVIA EN NEDERLAND.

Wordt aangeboden met het snelzeilend Nederlandsche fregat **ELISABETH ANTOINETTE**, Kapt. H. A. BESIER, hebbende de uitmuntende inrigtingen voor passagiers, en vaart een bekwaam geneesheer.

Adres bij den gezagvoerder in het *Marine Hotel*, en alhier te BATAVIA en SAMARANG, bij

De Agenten,

(923) B. KOPERSMIT & CO.

VRACHT EN

PASSAGE NAAR MACASSAR.

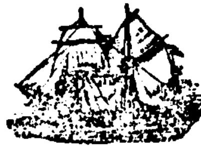
Wordt aangeboden met het Nederlandsch schoener brikschip **MARIANNE,** Kapt. H. P. GRÖNBECK, om ten spoedigste te vertrekken.

Voor nadere informatien gelieve men zich te vervoege bij

De Agenten,

(927) B. KOPERSMIT & CO.

VRACHT EN PASSAGE NAAR MAKASSAR.

Wordt aangeboden met het barkschip **OOSTERLING**, Kapitein J. H. WALTER, om in het laatst dezer maand derwaarts te vertrekken.

Nadere informatien te bekomen bij

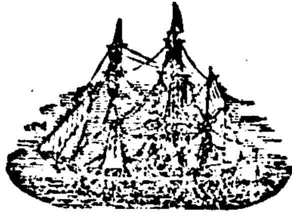
Den Agent van de factorij der Ned. Handelmaatschappij.

21 *Julij* 1859.

(931) **J. H. VAN GENNEP.**

VRACHT EN

PASSAGE NAAR BATAVIA.

Wordt aangeboden met het Nederlandsche schip **METALEN KRUIS,** Kapt. J. P. ZUURDEEG. Om *Maandag* 25 *Julij e. k.* te vertrekken.

Informatien te bekomen bij

(911) SCHIMMELPENNINCK & CO.

De ondergeteekende maakt bij dezen het geachte publiek bekend, dat hij zich hier ter plaatse gevestigd heeft, tot het geven van **PIANO-ONDERWIJS**, waartoe hij zich minzaamst aanbeveelt.

Ook voor het STEMMEN van PIANO'S houdt hij zich aanbevolen. Tot het bekomen van informatiën gelieve men zich te rigten ten zijnen huize *Kaliemaas* naast de wagenverhuurderij van den heer LEDEBOER.

(934) B. H. FELTKAMP.

GEVONDEN.

Eene gouden BRELOQUE voorstellende GELOOF, HOOP en LIEFDE.

Regthebbenden kunnen deze terug erlangen tegen teruggave van daarop gevallen onkosten, zich adresserende aan het bureau van dit blad. (909)

Eene PIANINO reeds eenigen tijd in gebruik, doch goed onderhouden.

Te bezigtigen bij

(945) **DE STURLER & FAGNOTTI.**

Pas Ontvangen van Parijs

Eene ALLERPRACHTIGSTE PIANO BOULE, zijnde bijzonder zwaar en helder van toon.

Te bezigtigen ten huize van *Straat Gatotan.*

(942) **A. H. DEELEMAN.**

Een Compleet stel WAGENTUIG voor 4 paarden met pleet gemonteerd en twee mahonij-houten BILLARDEN met toebehooren.

(940) Bij MOSSEMBEKKER & CO.

Ontvangen per het schip CHINA.

Puike BOTER, fijne CHOCOLAAD FIGUREN en VRUCHTEN, diverse SUIKERWERK en BANKET, geassorteerde KOEK, gedroogde VRUCHTEN, SIROOP DE PUNCH, geassorteerde SIROPEN, BESSENSAP, diverse GROENTEN in keulsche potten, diverse GROENTEN en VLEESCHEN in blik, gemengd ZUUR en AUGURKJES, SAUCIJS DE BOULOGNE, gerookte en versche ZALM en vele andere artikelen, alles van het merk GEBROEDERS SCHALEKAMP; alsmede VRUCHTEN OP BRANDY en OP WATER

(936) **P. OECHSMAN.**

PAS ONTVANGEN

Per Ned. Schip **CHINA.**

PUIK PUIKE ZOETEMELKSCHE en LEIDSCHE KAZEN.

(933) C. BECHADE.

Per CHINA Ontvangen.

LUIWAGENS, met stokken.
LANGE-STOFFERS, met idem
KORTE DITO.
SPUIGATBORSTELS.
RAAGBOLLEN.
ROSBORSTELS.
BOENDERS.
ZEEMLEDEREN LAPPEN.
EIKEL-KOFFIJ in stopflesschen.
Gezuiverde LEVERTRAAN.
Puik VALKER BIER.
VINAIGRE D'ESTRAGON.

(937) Bij **D. MAURITZ MARTENS.**

BIJ DE STURLER & FAGNOTTI.

PER DIVERSE SCHEPEN

ONTVANGEN

PUIKE HAMMEN.
ZOETEMELKSCHE en LEIDSCHE KAAS.
TRUFFES PURES.
BOUILLON GRAS.
ROOK- en PEKEL SPEK in stopflesschen en in vaatjes.
WORSTEN en KETTING SAUSIJZEN id. id.
LENGVISCH.
DIVERSE SOORTEN KOEKEN, BANKET.
SUIKERWERK, enz. enz. (946)

PAS ONTVANGEN.

GORDIJNGOED, wit, blaauw en rood MOUSSELINE de LAINE, roode en blaauwe BARÈGE, gekleurde CHENILLE en smalle GARNEERLINTEN, bij

(922) **F. KIEL.**

Bij OEI MOELIEM,

KEMBANG DJEPOON.

MANILLA SIGAREN No. 2. . .	*f* 44	per 1000.
VERLAKT LEDER groote vellen	„ 7	„ vel.
AMERIKAANSCHE BESCHUIT, als CROCKNELS, ARROW-ROOT, SODA en QUEEN.	„ 5	per blik.
DIVERSE BANKETTEN. . . .	„ 2,25	„ flesch.
PUIKE WIJNAZIJN.	„ 6	„ dozijn.

(918)

Ontvangen per CHINA

BIJ

GEBR. VAN DELDEN.

Limonade Gaseuse.
„ Indienne.
„ au Citron.
Delicieuse Hollandsche Kersen, Moreilen, Frambozen, Meerbeijen en Aalbessen op Water.
Puike hammen, Gerookt vleesch, Varkenszult, Saucijs de boulogne, Ossenhaas en cervelat- worst.
Caspar Flickjes, etc. (926)

UITVERKOOP

STALEN PENNEN.

Uit de gerenommeerdste Engelsche, Fransche en Duitsche fabrieken, van JOSEPH GILLOTT, WILLIAM MITCHEL, CUTBERTH BLANZY POURE & Co, JOSEPH SCHOLZ, enz.

10 doozen ad . . .	*f* 15.—	à *Contant.*
100 „ „	„ 100.—	

(910) **LE ROY & CO.**

BIJ S. MEIJER,

(KRAMBANGAN).

Alle Zondagen KALF- en SCHAPENVLEESCH.

Een pond KALF VLEESCH	30	duiten.
„ id. SCHAPEN Id.	50	„
„ KALFSCHINKEL.	30	„
„ Id. LEVER.	80	„
„ Id. KOP.	*f* 1.	zilver.
„ SCHAPEN ACHTERBOUT. . . .	„ 3½	„
„ Id. VOORBOUT.	„ 3.	„

De bon Zaturdag te bezorgen en Zondag morgen het vleesch af te halen. (919)

IN COMMISSIE ONTVANGEN.

Puike MANILLA SIGAREN No. 2. à *f* 22.– Comptant het kistje van 500.

(941) **A. H. DEELEMAN.**

VERKRIJGBAAR

PUIKE PUIKE HAMMEN.

(917) Bij **MOSSEMBEKKER & CO.**

SOERABAYA, den 25sten Julij 1859.

Gisteren ochtend ten half negen ure is Z. E. de Gouverneur Generaal met gevolg alhier aangekomen en op de, bij het Programma bepaalde plegtige wijze ontvangen. Onmiddelijk na zijne aankomst te Simpang, had de voorstelling der aldaar vergaderde authoriteiten en ambtenaren plaats. Ten tien ure woonde Z. E. de Godsdienstoefening in de Protestansche kerk bij. 's Avonds ten acht ure van dien dag had eene receptie plaats, waarop Z. E. met de meeste aanwezigen zich minzaam onderhield, terwijl de muzijk van een der bataillons alhier zich afwisselend liet hooren en een schoon vuurwerk werd afgestoken.

Heden ochtend ten negen ure heeft Z. E. het lokaal van de Societeit Concordia en daarna eene tentoonstelling van voortbrengselen van Indische nijverheid bezocht, die wij hopen dat ook over het publiek zal worden opengesteld. Heden avond zal Z. E. de voorstelling van de fransche opéra bijwonen alwaar als gala-voorstelling, de opéra DON PASQUALE zal worden opgevoerd.

De laatste *Javasche Courant* behelst zeer belangrijke besluiten, omtrent de afschaffing van de slavernij en perkhoorigheid in Nederl. Indië. Wij stellen ons voor, spoedig in eenige beschouwing daaromtrent, even als over het vroeger afgekondigd reglement op het pandelingschap, te treden. Genoemde besluiten zullen later door ons in hun geheel worden medegedeeld.

— Sommigen onzer lezers willen uit ons berigt, omtrent het doel der reize van Z. E. den Gouverneur Generaal naar Oostelijk Java, het vermoeden putten, alsof de onder de regenten aldaar heerschende geest onrustig was. Er is ons tot heden niets bekend geworden, dat zulks het geval zoude wezen en onze bedoeling is er dan ook zeer verre af geweest, iets diergelijks te willen te kennen geven. Wij verklaren zelfs, ons in geenen deele te kunnen begrijpen, hoe men iets verontrustends in dat berigt heeft kunnen zien.

(Java Bode.)

Per *Telegram.* Het Ned. schip *Hoop van Capelle*, kapt. Bok, van hier gezeild den 16 dezer, bestemd naar Rotterdam, heeft op den 19 dezer op een klip gestooten in Straat Sunda en zit vol water bewesten Nicolaas Punt op strand. De lading was van de N. H. M., zijnde 5000 pic. Koffij, 5300 pic. Suiker en 100 pic. Rotting.

— Den 9den Julij zijn alhier publiek geveild 400 pikols kruidnagelen 1ste soort, die gezamenlijk hebben gerendeerd *f* 11,200 of gemiddeld *f* 28 per pikol, zijnde *f* 6:48 per pikol minder dan in 1857 werd verkregen.

(B. H.)

— Men schrijft ons van Macassar:

Er schijnen eenige onrustige tijdingen aangekomen te zijn, ten minste is de militaire magt in drukke beweging, 150 Ambonezen getrokken uit de verschillende kompagniën, onder kommando van den kapitein Meijer, benevens een detachement kavallerie onder kommando van den 1ste luitenant van Utenhoven, en twee drieponders, zijn naar Maros opgerukt.

De keurkompagnie van het 14e bataillon infanterie, is onder kommando van den kapitein van Leijden over zee naar Tanette vertrokken.

Den 4den dezer is Aro Palakka zonder gevolg te Macasar aangekomen, welke tijdingen dien Prins omtrent de toestand der Bonieren medebrengt, zijn tot nu toe geheel onbekend.

Ook is de kolonel Waleson kommandant en chef der Expeditie, begeleid door den 1sten luitenant Penning Nieuwland naar Maros vertrokken.

De toestand der troepen is, hoewel voordeeliger toch altijd ongunstig, en moeten de kommandanten van het 3de en 14de bataillon infanterie, nu ook aan het sukkelen zijn.

(Soer. Cour.)

NEDERLAND.

* ROTTERDAM, 11 *Mei.* Heden morgen heeft de verkoop bij geregtelijke executie plaats gehad van de meubelen van den Heer J. Dutillieux, wegens voortdurende weigering der betaling van zijn aanslag in de gemeente-belasting 1858. Niettegenstaande een der zoons geprotesteerd had tegen den verkoop van eenige der in beslag genomen meubelen, als zijnde zijn privé eigendom, zijn ook die meubelen ten verkoop aangeboden. Evenwel ontbraken de koopers, misschien ten gevolge eener advertentie in de R. C. geplaatst, waarbij de familie Dutillieux verklaarde, dat door of van wege haar niets zou worden ingekocht. Een sigarenkistje bragt eindelijk 10 cents op, waarmede de kosten wel niet zullen gedekt zijn. Evenwel is de verkoop hiermede geëindigd. Vele agenten van politie waren tegenwoordig, doch hunne tusschenkomst voor bewaring der orde was onnoodig.

ROTTERDAM, 11 *Mei.* Door de Plaatselijke Commissie van Geneeskundig Toevoorzigt alhier is aan de bij de zaak in kwestie het meest belanghebbenden, namelijk de reeders en gezagvoerders van koopvaardijschepen, in hoofdzaak het volgende ter kennisse gebragt. Sedert eenige jaren is de aandacht van geneeskundigen in zeehavens en koopsteden gevestigd geweest op een zekeren vorm van verlamming der handen en vingers (door de Engelschen bestempeld met den naam van *Wristdrop*) waardoor vele zeevarenden in bloeijenden leeftijd en bij eene overigens ongestoorde gezondheid, ten eenemale ongeschikt worden voor hun beroep.

Ook in deze stad, en wel bepaaldelijk in het ziekenhuis aan den Coolsingel, is deze treurige kwaal sedert 1852 menigvuldig waargenomen. Gewigtige mededeelingen en beschouwingen daaromtrent werden bij gemelde commissie ontvangen van den Heer Dr. J. B. Molewater, directeur van dat gesticht. Uit een en ander is het vermoeden gerezen van het bestaan eener chronische vergiftiging, welligt zamenhangende met de leefwijze en voeding der schepelingen. Naar aanleiding van eene uitnoodiging van den Heer H. van Rijckevorsel, heeft genoemde commissie een speciaal onderzoek ingesteld omtrent de voeding en spijsbereiding aan boord der schepen, waarvan de resultaten thans door haar worden medegedeeld. Daaruit blijkt, dat de commissie zeer schadelijk acht de laakbare gewoonte om koperen kooken braadpannen te bekleeden met lood en tin, welk aldus bekleed vaatwerk in den regel op de schepen wordt gebruikt, en dat nog gevaarlijker wordt door het meestal op slordige wijze reinigen van de kookpannen met zeewater. De commissie heeft tevens onderzocht of het koper niet kon bedekt worden met een meer duurzaam metaalmengsel dan zuiver tin. Zij heeft daartoe proeven genomen met het zoogenaamde alliage van *Biberel* bestaande uit 6 d. tin en 1 d. ijzer, uit welke proeven is gebleken dat dit alliage geen invloed uitoefent op de daarin gekookte spijzen. Eindelijk hebben de HH. W. C. Pasteur & Co. kopergieters alhier, op verzoek der commissie genoemd alliage bereid en hiermede koperen vaatwerk op eene voldoende wijze vertind.

ITALIE.

In het officiële dagblad van Rome leest men het encyclicum van Paus Pius IX van 27 April jl., waarbij alle patriarchen, primaten, aartsbisschoppen en bisschoppen van de katholijke kerk worden uitgenoodigd om gebeden voor het herstel van den algemeenen vrede te doen en te verordenen, onder uitloving van zekere aflaten. Dit stuk bevat geenerlei aanmerking of zinspeling betreffende politieke aangelegenheden; het is louter eene uitboezeming van Christelijke droefheid over den in de Christenheid uitgebroken strijd.

Een bij de *Indépendance Belge* ontvangen schrijven uit Rome van den 5den Mei, afkomstig van eenen Italiaanschgezinden berigtgever, behelst het volgende: „ Men kan zeggen, dat er hier twee politieke kringen bestaan: in den hoogeren kring verkeert de Heilige Vader, zich zoo weinig mogelijk met de politieke aangelegenheden bemoeijende, biddende om vrede tusschen de Keizers, zijne kinderen en alle bisschoppen uitnoodigende om zich met hem in dat gebed te vereenigen. In den lageren kring werken en woelen de ministers, de tegen Piemont verbolgen praelaten, en dáár zijn kuiperijen in tegenstrijdige rigtingen gaande. Den eenen dag wordt er besloten de vrijwilligers naar Piemont te laten vertrekken, mits zij zich voortaan als ballingen beschouwen. Daags daarna wordt aan de vrijwilligers de pas geweigerd, dien men behoeft om van Rome per spoortrein naar Civita Vecchia te kunnen reizen; de schippers, welke de vrijwilligers aan boord mogten willen nemen, worden met onaangenaamheden bedreigd, ten einde hen daarvan te weêrhouden; en met den telegraaph wordt bevel uitgevaardigd om de vrijwilligers, die zich naar Toscane begeven, op de grenzen in hechtenis te nemen. Zoo zonderling is het hier gesteld. „

— Ter reede van Napels heeft, evenals in de haven van Genua en in die van Livorno, een Engelsch oorlogschip post gevat.

— Eene Engelsche koopvaardijstoomboot heeft den 16den Mei de Oost-Indische brievenmaal en de passagiers der overlandpost van Alexandrie te Triëst aangebragt.

— De *Wiener Zeitung* (avondblad) berigt, dat een van Venetie komend Noorweegsch schip door Fransche oorlogsschepen aangehouden en onderzocht is. Aan dat schip werd te kennen gegeven, dat alle Oostenrijksche havens, met uitzondering van Triëst, in staat van blokkade gesteld zijn. Intusschen had de kommandant van Venetie daarvan nog geen berigt ontvangen. De voor die haven liggende Fransche schepen hadden reeds 12 vaartuigen genomen. Ook bij Cattaro zijn den 15den Mei Fransche oorlogsschepen verschenen.

De Aartshertog Ferdinand Max is van Ragusa naar Triëst teruggekeerd kort voor de verschijning van de Fransche oorlogsschepen in die wateren. Eene Oostenrijksche bark, te Triëst met steenkolen behouden van Liverpool binnengekomen, berigtte, dat reeds 20 Oostenrijksche schepen genomen waren.

— De officiële *Wiener Zeitung* berigt ook, dat het geheele Lombardisch-Venetiaansche Koningrijk bij een besluit des Keizers in staat van beleg verklaard is en alle burgerlijke overheden daar te lande onder het militair gezag gesteld zijn.

In Sardinie is bij een Koninklijk besluit van den 11den Mei bepaald, dat de buitengewone commissarissen, welke door den Koning naar onderscheidene deelen des lands gezonden zijn om er het bestuur te voeren, den staat van beleg zullen kunnen afkondigen, waar en wanneer zij dat voor de krijgsbedrijven nuttig achten.

VARIA.

Jules Gérard, de vermaarde leeuwendooder geeft in eenen brief aan een zijner Parijsche vrienden het verhaal van een zeer ongewoon geval. — Eenige dagen voor het schrijven des briefs had hij op Algerijnsch grondgebied een leeuw geschoten, in wiens ligchaam niet minder dan zeven kogels werden gevonden, waarmede het dier bij vroegere gelegenheden was gekwetst geworden.

— Gesprek tusschen twee Amerikanen.

Op den Ohiospoorweg, zegt *the Pecaqune*, had onlangs de volgende zamenspraak plaats:

„Hei !, vreemdeling, gij schijnt te reizen?"

„Ja, dat doe ik altijd als ik van eene plaats naar eene andere ga."

„Kan ik u ook ergens gezien hebben?"

„Best mogelijk. Dáár ben ik dikwijls geweest."

„Zijt gij reeds lang hier in den omtrek geweest?"

„Nooit langer dan nu, vijf voet, negen duim."

„Rekent gij hier eenigen tijd te blijven."

„Ongeveer tot dat ik weg ga, denk ik."

„Ik zou durven wedden dat gij in Nieuw Engeland geboren zijt."

„Wat dat aangaat, zoo niet daar, dan toch ergens anders."

„Naar uwe wijze van reizen te oordeelen, zou men zeggen dat gij heel wat geld bezaat."

„Nooit zooveel, of ik zou meer kunnen hebben en rijker zijn."

„Hebt gij nieuws?"

Bijvoegsel tot den **OOSTPOST** *van Donderdag den 25sten Julij* 1859, *N*°. 59.

Ja, van morgen heb ik een wetsteen gekocht."

„Dat dacht ik al, want gij zijt geslepener dan ik hier „ooit iemand zag."

— Op den 23sten April hebben de Oostenrijkers de IJzeren Kroon van Lombardije, onder bescherming van een zeer sterk escorte cavallerie, van Monza naar de vesting Mantua overgebragt.

Het is bijna overbodig hier bij te voegen dat aan deze IJzeren Kroon eene legende is verbonden. — Ter zake wordt verhaald dat Theodoric de groote, dezelfde die in de Duitsche heldenlegende voorkomt als Dietrich van Bern, op de plek waar thans het stadje Monza ligt, een uitgestrekte paleis liet bouwen, waarbij Theudelinde, de gemalin van den Longobardischen Koning Agilulf eene prachtige kerk voegde. — Aan deze kerk nu schonk Theudelinde de IJzeren kroon die zij voor haren echtgenoot had laten vervaardigen. — Deze legende is door Paul Warnefrid in zijne geschiedenis der Longobarden opgenomen.

De kroon zelve is geheel van goud gemaakt, doch omvat eenen ijzeren ring waarvan de overlevering zegt, dat dezelve is gesmeed van de nagels waarmede Christus werd aan het kruis genageld. Met deze kroon werd Karel de groote gekroond en, zoo lang het Lombardisch Koningrijk met het Duitsche keizerrijk onder één vorst bleef, bedienden al de opvolgers van Karel zich bij verkiezing van deze IJzeren kroon. — Op den 26 Mei 1805 zette Napoleon I zich dezelve op het hoofd met de woorden *Dieu me l'a donnée; gare à qui y touchera.*" Dit zeggen van Napoleon werd naderhand het motto van de Orde van de IJzeren kroon, welke Oostenrijk met eenige zeer geringe wijzigingen in wezen liet.

— Als een karaktertrek van de Fransche natie moge het volgende dienen:

De stoomschepen die te Marseilles troepen voor het transport naar Italie innemen, varen af aan de "*Joliette*," en bevinden zich in de nabijheid dier plaats een aantal kroegen, estaminets, restauraties enz. die gewoonlijk door zeelieden worden bezocht, doch thans bijna uitsluitend de verzamelplaatsen zijn der vertrekkende militairen en hunne achterblijvende vrienden en kameraden. — De eigenaar van een van deze smulhuizen kwam op het denkbeeld om zijn uithangbord voor deze gelegenheid te veranderen en liet er een Chasseur de Vincennes op schilderen, die met eene benijdenswaardige kalmte nederzit en zijne pijp rookt, terwijl zijne buks naast hem op den grond ligt: vlak voor hem staan twee Oostenrijksche Grenadiers, geheel onder de wapens en gereed tot elken aanval of verdediging. — De Oostenrijkers zeggen „Wel, Franschmannetje hebt gij geen lust om ons aan te vallen?" Neen," antwoordt de „Chasseur," nog niet; „ik wacht tot gij eerst met uw zessen bij elkander zijt. — "Het uithangbord heeft eene goede uitwerking gehad want „de soldaten stellen er eene eer in, om dat huis bij ver„kiezing te bezoeken. — Waar ook zouden Gasconnades opgang vinden als het niet te Marseille was.

— Als een bewijs, hoe weinig de Fransche oorlogzuchtige jeugd op de hoogte is van de zaak, waarvoor zij ten oorlog trekt, kan het feit dienen, dat men onderscheidene conscrits bij hun vertrek hoorden roepen: *A bas les Russes!* Zij hadden het hoofd nog vol van den veldtogt naar de Krim.

SCHIPBREUK VAN HET BELGISCH SCHIP **CONSTANT.**

Ons is ter hand gesteld geworden het volgend verhaal van het vergaan van het Belgisch schip *Constant*, kapitein E. Uijttenhove, hetwelk wij als eene belangrijke mededeeling, ontvangen van iemand die in deze aaneenschakeling van ongelukken een van de hoofdpersonen was, gaarne eene plaats in ons blad inruimen.

Den 12den Julij 1858, des morgens tusschen 4 en 4½ ure terwijl het schip vlak voor de wind zeilde werd eensklaps geroepen dat er branding vooruit was. — Het roer om te gooijen was het werk van een oogenblik, doch de sterke stroom die om de w. z. w. over het rif zette was het schip hinderlijk in deszelfs bewegingen zoodat het geen tijd had om op te loeven voor dat het op het coraalrif stootte, hetgeen met zulk eene vaart geschiedde dat binnen weinige minuten het schip van alle zijden zooveel water inliet dat er aan geen redden te denken viel. — Dewijl het rif zeer steil zich in zee verhief was er geen tijd te verliezen en zagen wij ons genoodzaakt, zoo spoedig doenlijk de booten uittezetten en van het noodigste te voorzien. — De in de nabijheid van het rif gelegene eilanden onbewoond zijnde, voorzagen wij ons behalve van proviand ook nog van eenige zeekaarten, octant, sextant en chronometer ten einde daarmede eene veilige kust te kunnen bereiken. De groote boot en de giek werden bemand en raakten gelukkig in het ruime sop, waarna ik met vijf van de equipaadje nog aan boord zijnde manschappen mij in de derde boot begaf. Minder gelukkig dan de vorige booten, mogt ik er niet in slagen om te loevert van schip en rif te komen, want op een oogenblik dat twee van de riemen onklaar werden met het loopend want wierp, eene bruischende golfslag onze boot om, zoodat al onze voorraad nat en ons drinkwater brak werd en wij niet dan met de grootste moeite er in slaagden om alles op het drooge van het rif op te slepen; de boot was echter vol kneuzingen en gaten door de kracht waarmede dezelve op het koraal was geworpen, en zagen wij ons dus wel genoodzaakt om zooveel wij konden dezelve te repareren. Blootvoets op het koraal staande was dit een zeer pijnlijk en langwijlig werk. — Onze zeelaarzen moesten dienen om de gaten in de boot er mede digt te spijkeren en sneed ons het koraal de voeten open. — Eindelijk echter was de boot hersteld voor zoo verre als onze gebrekkige middelen zulks toelieten en na dezelve in vlot water te hebben gebragt scheepten wij ons op nieuw in, met een hemd aan een riem gebonden als sein voor de andere booten zoo die ons mogten in het oog krijgen. Het rif bleek later eene kom te vormen met diep water in het midden, rondom hetwelk het rif als een rand steil opstond, met laag water droog vallend doch met hoog water zonder eenige branding er op.

Den geheelen dag bleven wij in die kom rondwaren zonder iets van de booten te zien en begaven wij ons des anderen daags met laag water weder aan boord van het schip om er nog eenige mondbehoeften af te halen waarna wij ons tegen elf ure voor den middag ons van die noodlottige plaats verwijderden met dat gelukkig gevolg dat wij tegen den avond de groote boot vonden, onder een eilandje dat op het rif lag. Met vereende krachten haalde wij bij hoogtij onze boot over het rif heen, zoodat de beide booten nu buiten de kom waren. Den volgenden ochtend 14 Julij werd alles uit onze boot overgeladen in de groote, waarna het ledige vaartuig naar het eilandje op het droog werd gebragt om door den timmerman, die als gereedschap niets had dan eene bijl en eene zaag, te worden gerepareerd. — Intusschen gingen wij anderen het eiland rond en verzamelden uit eenige boomholten ongeveer veertig kannen water, dat wel niet zeer helder maar ons toch hoogst welkom was. — Een aantal kokobsoomen vermeerderden met hunne vruchten onze proviand en den volgenden dag, nadat onze boot gerepareerd en van een zeil voorzien was werden de mondbehoeften gedeeld in verhouding van het aantal koppen waarmede elk der booten werd bemand, waarop de groote boot met twaalf man onder mijn opzigt en de andere met tien man onder opzigt van den stuurman de plaats verlieten, weinig vermoedende welk lijden van honger en dorst ons wachtte.

Den 17den Julij omstreeks tien ure 's voormiddags kregen wij in het Z. W. een eiland in het gezigt waar wij op aanhielden. Naderbij komende zagen wij dat het eene geheele reeks eilanden was en hoopten reeds tegen den avond onder beschutting derzelve te kunnen ankeren ten einde voedsel en water te zoeken, doch een onafzienbaar lang rif dat zich tusschen ons en de geheele groep uitstrekte noodzaakte ons om tegen den nacht weder aftehouden. — Den volgenden ochtend had de stroom ons zoo verre van de eilanden afgevoerd dat wij ze naauwelijks meer zagen en met O. Z. O. wind geen kans ziende om aan de Oostzijde te landen trachtten wij voor de groep om te komen ten einde aan de Z. W. zijde aan wal te kunnen komen. — In de brandende zonnehitte op een rantsoen van twee glazen water daags gesteld, kwelde ons de dorst zoo hevig dat, eer wij elkander het glas overgaven, elke droppel die er buiten aanhing nog werd afgelikt, en tegen den avond zagen wij dat wij genoegzaam niets hadden gewonnen en in de noodzakelijkheid waren van gedurende den nacht weder aftehouden hetgeen wij onder afwisselende stilten en buijen met donder en bliksem deden, om ons des ochtends ver noordwaarts van de eilanden terug te vinden. Zonder den moed op te geven kruisten wij weder op tot wij tegen den avond weder bij de eilanden waren en waagden het er op.om gedurende den nacht zooveel mogelijk onder het land te blijven en gelukte het ons den 20sten Julij onder zeer buijig weêr, zóó nabij het land te komen dat zeven man uit de boot tot aan wal zwommen, iets dat van groot gevaar vergezeld ging, doch in oogenblikken waarin men razend is van de dorst telt men geen gevaar. — Na eene loodlijn van de boot aan wal bevestigd te hebben gingen die mannen water zoeken en kwamen er weldra eenigen terug die ons tot onze grenzenlooze vreugde toeriepen *Plenty water!* Met onbeschrijfelijk veel inspanning en gevaar gelukte het ons op die zeer gevaarlijke landingsplaats vóór drie ure 's namiddags ongeveer twee honderd liters water aan boord der booten te krijgen, waarna wij ons zonder ongeval inscheepten en blijde waren toen wij weder in de ruimte kwamen. — De eilanden die wij verlieten heeten de Hogolen eilanden.

Zaturdag 24sten Julij. — Gedurende den nacht heldere maneschijn en kregen omstreeks twee ure een eiland in 't gezigt, loefden op en roeiden om te spoediger nabij het land te komen waar wij met het aanbreken van den dag wilden beproeven aan wal te gaan, toen wij plotseling rond de Z. W. punt eene kano zagen uitkomen die weldra door andere werd gevolgd, zoodat in minder dan vijf minuten tijds wel vijftien kano's, elk met twee, drie of vier naakte wilden bemand, op ons aankwamen. — Tegelijker tijd zagen wij aan wal verscheidene groote vuren ontsteken zoodat onze toestand, met het zeer flaauwe briesje dat er woei, verre van benijdenswaardig was. Wij roeiden zooveel als onze uitgeputte krachten zulks toelieten maar de kano's pagaaiden met zulk eene verwonderlijke snelheid voort, dat wij ongetwijfeld in hunne handen zouden zijn gevallen, indien niet eene gedienstige bui ons had weggevoerd. — Op het gevaar af van ons tuig te breken lieten wij alles bij staan om maar weg te komen, zoodat dan ook weldra de kano's, op eene na, de jagt opgaven. — Deze eene kano echter, met twee man bemand bleef ons lang vervolgen en toen wij ver genoeg buiten het bereik der andere kano's waren, trachtten wij dezelve tusschen onze beide booten in te krijgen ten einde, als er eetwaren in waren, dezelve te berooven. Zij waren, echter te slim om zich tusschen ons in te wagen en dreven wij hen toen door twee pistoolschoten naar hun eiland terug, gelukkig dat wij het zoo waren ontkomen, want hadden zij zich in het geboomte verborgen gehouden tot wij aan wal waren geweest dan was er niets van ons teregt gekomen De teleurstelling was echter groot, want wij hadden hevigen honger en de kokosboomen die langs de kust dezer Martelaars-eilanden (zoo heeten dezelve) stonden, hadden ons eenen goeden voorraad kunnen verschaffen.

Den 25sten Julij hadden wij eene regenbui die ons anderhalve puts water bezorgde, buiten hetgeen wij opvingen door de opengeslagen zuidwester voor den mond te houden.

Den 27sten hadden wij een flaauw briesje en nevelige lucht, doch tegen zes ure des avonds kregen wij een viertal eilandjes in 't gezigt, waarna wij des nachts in stilte bleven dobberen, doch met het aanbreken van den ochtend van den 28sten niet meer wind hebbende en de lucht altijd even heijig zijnde roeiden wij uit al onze magt om bij het eilandengroepje te komen, want de honger begon zich scherp te doen gevoelen. Tegen twaalf ure waren wij er bij en bleven op de riemen leggen om de booten van de branding vrij te houden, terwijl acht man door de branding heen naar wal zwommen om water en eten te zoeken. Naauwelijks aan wal klom een hunner in een kokosboom en hadden wij dus hoop iets te krijgen, of daar zagen zij wilden in het bosch, lieten alles in de steek en kwamen in allerijl naar boord der booten die dadelijk zeil maakten. — Wij waren echter ook niet onopgemerkt gebleven, want binnen weinige minuten werden wij door een aantal kanos nagezet. — Door kracht van zeilen en roeijen maakten wij het hun moeijelijk om ons nabij te komen; ditmaal echter, even als de eerste keer was er weder eene kano met twee wilden die de anderen ver vooruit was; telkens keken zij om of hunne makkers nog niet kwamen terwijl zij ons met gebaren en teekens deden verstaan dat er overvloed van eten en drinken op het eiland was en ons uitnoodigden, om den steven te wenden; zij zagen er echter zoo valsch uit dat wij hunne noodiging, die in geen enkel opzigt den schijn had van welgemeend te zijn, niet volgden.

Het aanwakkerend briesje bevrijdde ons eindelijk gelukkig ook van deze vervolgers en toen wij den volgenden dag weder een eilandje in 't gezigt kregen, waren wij door onze ondervinding zoo voozigtig geworden van er niet op aan te houden. — Twee dagen lang hielden wij het in het gezigt gedurende welken tijd wij weder eenig regenwater opvingen. Den 31 Julij kregen wij, na eenen zeer stillen nacht, zulk onstuimig weder dat wij veel water overkregen en gestadig moesten hoozen.

Zondag den 1sten Augustus, den twintigsten dag reeds dat wij zoo rondzwalkten, was het weder nog erger en bleef afwisselend nu eens iets handzamer dan weder wat heviger, tot op den 13den Augustus wij zulk zwaar stormweder kregen met zulk eene woedende zee dat wij elk oogenblik dachten dat de golven ons zouden verzwelgen en een einde maken aan ons lijden. Evenwel de storm hield met weinig verminderende woede aan tot in den avond van den 16den Augustus het weder een weinig beter werd, zoodat wij onze reis weder in eene bepaalde rigting konden voortzetten. — Altijd op schraal rantsoen van scheepsbrood waren die vermoeijenissen zeer afmattend voor ons en waren wij toch wel verpligt om alles aan te wenden wat in ons vermogen was om, zonder eenige verdere gevaarlijke eilanden aan te doen, eene veilige haven te bereiken. Den 26sten Augustus werden de mannen die onder toezigt van den stuurman in de andere boot waren ontevreden en wilden ons in stilte verlaten doch daar de stuurman hierin niet toestemde, werd hij eerst in onze boot overnomen en wenschten wij elkander eene goede reis. — Den 27sten Augustus zagen wij de Pelew-eilanden maar durfden daar ook niet aan wal gaan en voeren door. — Maar al hooger en hooger steeg de nood, het scheepsbrood was ten einde, niets bleef ons over, tot zelfs de kracht niet om te roeijen en eindelijk.....wat reeds ieder onzer had in 't hoofd gespeeld werd voorgesteld......er moest een man worden opgeofferd. — Zonder voedsel en uitgeput, stroom en wind tegen, zonder kracht om ons vaartuig vooruit te brengen of te besturen was het beter dat één mensch stierf dan dat allen zouden sterven, iets dat onvermijdelijk het geval had moeten worden wanneer er niet in de behoefte aan voedsel werd voorzien. In dit dilemma zouden wij het lot hebben moeten werpen, doch dat had ook zijne zwarigheden. — Het lot zou op mij of op den stuurman hebben kunnen vallen en dan zoude er geen navigateur meer geweest zijn om de voor de overblijvenden zoo noodige uitweg te zoeken. Onder de Europesche matrozen waren er die vrouw en kinderen hadden, en zou dus hun dood nog voor achterblijvende gezinnen een vreesselijk verlies zijn geweest. Daarëntegen was er een Bengalees in de boot, die van den beginne af nog geen riem had opgenomen om te roeijen, en dus van den aanvang af tot last in de boot was geweest. Deze en andere redenen werden aangevoerd gedurende verscheidene dagen dat er over werd beraadslaagd en......de Bengalees werd veroordeeld. — Desniettemin konden wij er toch nog niet toe overgaan om den man op te offeren, en was het nog gedurende drie achterëenvolgende dagen, dat elken ochtend het weder op nieuw voor een etmaal werd uitgesteld, in de hoop dat wij een schip zouden ontmoeten. — Eindelijk echter, werd alle uitstel onmogelijk, en was het op den 5den September 1858 dat het vreesselijk drama plaats had, dat geen onzer ooit zal nit het het geheugen gaan. — In den vroegen ochtend, noch voor de zon boven de kim was gerezen, als ware de dood te verschrikkelijk om het licht te zien, werd den ongelukkigen het hoofd afgesneden. Gruwelijke herinnering! maar hoe ook was onze toestand! O! dat niemand ons veroordeele, want na die drie dagen aarzelens was de nood zóó hoog gestegen dat, toen het lijk van het vel was ontdaan, niemand kon wachten tot het vleesch was gekookt; de een voor de andere na, nam er een stuk van dat hij raauw opat, en zóó groot was onze honger dat, toen het vleesch was geörberd, wij nog omstonden voor de beenderen die, na in het vuur te zijn verkoold, nog tot het laatste stukje werden opgegeten.

Drie dagen later, den 8sten September, te elf ure 's voormiddags, toen de lucht, die den geheelen ochtend nevelig was geweest, ophelderde, zagen wij eensklaps een groot schip. — O. God! een schip!.... wij zijn gered........gered!!............Helaas! neen; nog meer, nog langer moesten wij lijden. — Twee aan elkander gebondene riemen, met eene vlag er aan als noodsein, werden zoo hoog mogelijk aan de bootsmast vastgesjord, ...hij was slechts vier engelsche mijlen te loevert van ons,.....als hij heeft uitgezien *moet* hij ons goed gezien hebben............er kwam meer wind en toch kwam hij niet naar ons toe.....al meer en meer verwijderde hij zich..........de avond viel.........nog eenige weinige oogenblikken.........en.........wij zagen niets meer.

Vreesselijk, onbeschrijfelijk gevoel van verlatenheid!.....in den donkeren nacht alleen gelaten in dien gruwelijken toestand waarin wij ons bevonden; na zulk eene hoop op redding oogenblik na oogenblik te hebben zien verflaauwen, — het bloedig drama van voor drie dagen geleden nog in zulke scherpe trekken voor oogen hebbende, weder te worden teruggeworpen in het akelig vooruitzigt van eene vernieuwing van die hartverscheurende scène........dat was eenen vreesselijken nacht, zoo als mijn hart met medelijden zou vervullen zelfs voor mijnen ergsten vijand; en,.....zoo hij, wiens nabijheid ons dat uitzigt op redding heeft gegeven, ons heeft gezien.... O! dat God hem vergeve.

Eenige dagen later, het was op den 14den September 1858, dwong de nood ons om op nieuw een slagtoffer te doen vallen, waartoe ditmaal een Manillees werd aangewezen, die wij met een pistoolschot doodden, dewijl de herinnering aan het tooneel van voor negen dagen geleden, toen wij den Bengalees het hoofd hadden afgesneden, en daarna den nekwervel nog hadden moeten doorzagen, ons nog te verschrikkelijk was.

Den 18den September eindelijk, was eenen dag die zich gelukkiger kenmerkte. Ik zat met het aanbreken van den dag aan het roer en met het doorbreken der eerste lichtstralen zag ik het land van Nieuw Guinea of Papoca, en des middags vingen wij zooveel visch als wij wilden: ik alleen vong ongeveer vijf honderd vischjes iets kleiner als een haring, en de anderen vingen boniters, dolfijnen etc. — Te wachten tot zij gekookt waren was ons onmogelijk en de visch werd raauw, met ingewand en al, verslonden.

Den 21sten September waren wij in den namiddag eindelijk zóó digt onder het land genaderd dat wij de Papoeërs met boog en pijlen, en met hakmessen gewapend, langs de kust zagen staan, zoodat wij tot „elkander zeiden, „Zie!, daar staan ze al gereed om ons te slagten." — „Het langer in de boot voltehouden was ons echter zulk een afschuwelijk denkbeeld,...Wij waren zoodanig uitgeput en tot zulk een uiterste van zwakheid gekomen, dat wij dachten, „welään, willen zij ons dooden, „in Gods naam. dat het zoo zij; hier in de boot moeten wij anders „toch ook sterven.

En zoo zijn wij geland.

Eenige Papoeërs kwamen dadelijk naar ons toe en bragten ons wat te eten, waarna zij ons in een riviertje bragten waar wij eenig van het ons overgebleven goed tegen voedsel verruilden. — Nu opmerkende dat zij hakmessen hadden van Europeesch maaksel, en zelfs reeds een in het Hollandsch gedrukt gebedenboekje gezien hebbende, vraagden wij hen, voor zooveel wij ons door teekens konden doen verstaan, van waar zij die voorwerpen hadden gekregen; waarop zij ons antwoordden dat zij dat alles van Dory hadden. — Natuurlijk begrepen wij daaruit dat te Dory zich blanken bevonden, of ten minsten beschaafde menschen die daar handel dreven en ons in ons ongeluk zouden helpen, waarom wij hen verzochten ons naar Dory te brengen, waar zij zeker goede betaling voor die dienst zouden krijgen. — Hierin stemden zij toe en na vier dagen rustens van Ambérbakén of Sancris, zoo als dat plaatsje genaamd is, vertrokken zijnde, kwamen wij, na vier dagen met de grootste inspanning te hebben gereisd, te Dory aan. — Hier vonden wij den Eerwaarden heer Ottow en zijne vrouw, zendelingen van de gemeente van den heer Gossner, en gelukkig was het dat de heer Ottow spoedig bij ons kwam, want de Papoeërs waren al dadelijk bezig met onderhandelingen om ons als slaven te verkoopen.

Beter zorg als ons bij den heer Ottow gewerd, is niet denkbaar. — Wij zijn door hen ontvangen geworden als waren wij hunne kinderen en dat is niet weinig gezegd, wanneer men bedenkt dat op den 29sten September 1858, toen wij door hen werden opgenomen, geen onzer in staat was tien schreden te doen, zonder ondersteund te worden. — Wij hadden allen gezwollen voeten van zoolang in de natte boot te zitten en niemand onzer die niet gewond was. — Zóó groot was de nood geweest dat schoenleder, ja, soms een zeer fijn gesneden stukje greinen hout ons tot voedsel had gestrekt

en het ondragelijke der dorst had sommigen der onzen er zelfs toe gebragt om hunne eigene urine te drinken. Eens, — de datum is mij ontgaan — zag ik een doode watervogel komen aandrijven welke het mij gelukte op te visschen, en niettegenstaande dezelve reeds half verteerd was door de wormen, deelden wij dat walgelijk overschot van der wormenprooi, als ware het eene lekkernij.

Toen wij gedurende de eerste dagen van ons verblijf bij den heer Ottow, allengskens teekenen van beterschap begonnen te vertoonen, verheugde zich die brave man reeds er in dat ons aller leven gered was; dan helaas! de ziekten die het gevolg waren van zulk een ondenkbaar lijden, bleven toch niet uit. — Den elfden October overleed de matroos Pieter Benston en lag zijn kameraad Jean van den Burie aan den rand des grafs, terwijl ik zelf twee dagen later ook zoo krank werd dat de doodkisten voor van den Burie en mij reeds gemaakt werden en gereed stonden. Dagen achteréén waren wij buiten kennis; doch, dank zij God, de trouwe zorg die aan ons werd besteed, behield ons het leven.

Hoe liefderijk wij ook bij den heer Ottow werden verzorgd, zoo verlangden wij toch na ons herstel van Dorij te vertrekken, als eene eerste schrede om naar ons Vaderland en gezin terug te keeren. Met den toen waaijenden Westmousson was het echter onmogelijk om in eene Papoesche praauw Ternate te bereiken. Wij waren dus wel genoodzaakt van de edelmoedige gastvrijheid van den heer Ottow een gebruik te maken dat in elk ander geval misbruik zou zijn geweest. Eindelijk, na ongeveer $6^{1}/_{2}$ maand daar te zijn geweest, en ziende dat er noch stoomboot noch eenig ander vaartuig kwam om ons aftehalen, besloten wij de ingetreden oostmousson te baat te nemen, om te trachten de reis naar Ternate te maken, waar meer gelegenheid zou zijn om verder voort te komen. — Het was op den elfden April 1859 dat wij den heer Ottow en echtgenoote en den heer Geissler vaarwel zeiden en hem onzen innigsten dank betuigde voor hunne boven allen lof verhevene edelmoedigheid. Hunne onvermoeide hulpvaardigheid vergezelde ons zelfs op onze reis, want de praauwen die hunne goedheid ons bezorgde, waren voorzien van hakmessen, gelangs, mané mané, Cambie, Soraus, messen enz. ten einde daarmede, als voor de eenigste daar gangbare munt, gedurende de reis in onze behoeften te voorzien. — Moge God het die edelen vergelden.

Wij ondernamen de reis in twee praauwen, eene groote en eene kleine, vergezeld van twee bedienden van de heeren Ottow en Geisler en met vier Papoeërs die ons in elf dagen te Salawatie bragten, waar wij dus den 28sten April aankwamen. — Hier waren wij om verschillende redenen verpligt ons van eene andere praauw te voorzien die grooter was, hiertoe rekenden wij vergeefs op de hulp van den Radja van Salawatie, en na vijf dagen gewacht te hebben kregen wij eindelijk, door bemiddeling van den Anakoda Banka, een braaf, gedienstig man, eene praauw Cor-Cor. — Het reisplan was nu om over Gebi naar Weda, van daar over land naar Paägi en verder per praauw tot Ternate te gaan, waartoe de Radja ons vijf man medegaf, benevens de Oekom van Salawatie om ons te begeleiden. — Volgens dit reisplan en onder dat geleide zouden wij, volgens des Radjas zeggen in minder dan een derde gedeelte van den tijd te Ternate zijn, terwijl hij er bijvoegde dat de weg die van Weda naar Paägi leidt, eenen zeer schoonen en gelijken weg was. — Vertrouwend op het zeggen van hem die overal langs die kusten bekend was namen; wij dat reisplan dus aan niet vermoedende hoe geheel anders het zou uitkomen. De Oekom van Salawatie, die ons was medegegeven als eene soort beschermer, had eene menigte Sago medegenomen om onderweg te verkoopen, en nu was er ook geene enkele negorij die hij voorbijging; en wanneer wij hem vroegen waarom hij zoo ver uit de bepaalde koers ging, dan gaf hij voor dat het was om volk te zoeken om te helpen pagaaijen; dit was echter slechts een voorwendsel, want hij deed niets en lette op niets dan op zijnen sagohandel. — Ofschoon men ons te Salawatie had verzekerd dat wij in twee dagen te Gebi zouden zijn, bragten wij door het moedwillig talmen van den Oekom 14 dagen zoek met tot Beancij te komen, waar wij weder in eene andere praauw moesten overgaan; en doordien wij met al die knoeijerij van den Oekom, op eene plaats waren gekomen waar wij volstrekt niet hadden moeten zijn, moesten wij met deze nieuwe praauw over reeven en door ondiep water gesleurd worden om in vier dagen van Beancij naar Gebi te komen, zoodat wij achttien dagen reis hadden over den afstand die ons gezegd was dat wij in twee dagen zouden hebben afgelegd. — Bij dit traject van Beancij naar Gebi kreeg de, bij al dat sjorren en sleuren erg geteisterde praauw, dikwerf zooveel water over, dat onze proviand voor een groot deel door zelwater werd beschadigd, en bedorven zoo dat ons geen ander voedsel meer overbleef dan wat Sago en water. — Hierbij konden wij niet gezond blijven zoodat toen wij eindelijk te Gebi waren aangekomen wij weder allen zich waren in zulk eene mate, dat op den 14den Mei de ligt matroos G. Crabeels er aan stierf, en door ons daar ter plaatse werd begraven.

Vijf dagen na onze aankomst te Gebi vertrokken wij van die plaats, waar gebrek ons weder een graf had doen delven, om naar Bittanje te stevenen waar wij een Hadji aantroffen die kapitein van een vaartuig was, en die beloofde ons den volgenden dag een praauw ter voortzetting onzer reis te bezorgen; doch gedurende den nacht verzeilde hij zonder een woord te zeggen en wij zagen hem niet terug. — Dit veroorzaakte ons een oponthoud van zeven dagen te Bittanje, voor wij naar Weda konden doorreizen met eene praauw die ons door de Mohammedaansche priesters werd bezorgd. Deze reis duurde slechts drie dagen, en zoo bevonden wij ons dan eindelijk daar waar wij, zwak en ziekelijk als wij waren, eene landreis moesten maken tot Paägi. Wij troostten ons echter in het denkbeeld dat de weg, zoo als de Radja van Salawati ons had gezegd, gemakkelijk en zeer goed was, en zoo vlak als eene planken bevloering terwijl er zonder moeite volk zou zijn te krijgen voor het dragen van ons goed. Die narigten van den Radja van Salawati echter, bleken zeer verre van de waarheid te zijn. — Vier dagen moesten wij te Weda blijven vertoeven eer wij menschen hadden om ons goed te dragen, en toen wij eindelijk de reis aanvaardden, vonden wij in stede van eenen goeden weg, den slechtsten dien ik ooit heb gezien, en geloof ik in de daad dat er in de geheele wereld geen slechter weg bestaat. — De twee dagen die de reis duurde waren dus weder eene zware beproeving, vooral voor Europeanen die ongewoon zijn om blootvoets te loopen, de groote vermoeidheid die van deze tweedaagsche marsch het gevolg was, maakte ons een oponthoud te Paägi van twee dagen, tot eenen rusttijd. Eindelijk vingen wij dan het laatste gedeelte dier moeijelijke reis aan, en vertrokken naar Ternate. — In den ochtend van den eersten Junij 1859 kwamen wij bij den Sultan van Tudore, en in den avond van dienzelfden dag te Ternate aan, waar wij bij den Resident de allerminzaamste ontvangst vonden. — ZEdGestr. voorzag ons van al het noodige; kleederen, schoenen, eten, drinken van alles het beste en kunnen wij onze aankomst te Ternate op den 1sten Junij 1859 beschouwen als het einde van de reeks van vreesselijke wederwaardigheden en beproevingen, waarvan de schipbreuk op den 12den Julij 1858 het begin was.

Den 13den Junij vertrokken wij met het stoomschip *Padang* kapitein Guyot naar Soerabaya waar wij den 29sten Junij 1959 behouden aankwamen.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Van.*
Julij. 20	Nederl. Ind.	Coquette	J. van Zalingen	Pasoeroean.
„ —	„ „	Little Tot	Katjoong	Bezoekie.
„ 21	Nederlandsche	Amsterdam	D. Heiderschee	Batavia.
„ 22	Nederl. Ind.	Noorsasie	Pa Saleha	Samarang.
„ —	„ „	Stoomschip Palembang	W. A. J. Kuller	Batavia.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
Julij. 21	Nederl. Ind.	Carolina	Pa Robia	Pasoeroean.
„ 22	„ „	Berkat	Sohot	Banjermassing via Grissee.
„ —	„ „	Kattroon Nieda	Sarief Abd. Rachman	„
„ 23	„ „	Coquette	J. van Zalingen	Batavia via Rembang.
„ —	„ „	Riengit	To Sarie	Balie (Ampenan.)

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederlandsche	Johannes Hendrikus Ferdinand	Lodewijks	Onbepaald	Fraser Eaton & Co.
„	Landbouw	Kleijnenberg	„	„ „ „ „
Amerikaansche	Homer	Ellias	„	„ „ „ „
Hamburgsche	Magdalena	Harwichsen	Nederland	Mathieu Ebbs Ruijs & Co.
Zweedsche	Götheborg	Björk	„	„ „ „ „ „
Nederl. Ind.	Wilhelmina Cox	Deibel	Singapore	„ „ „ „ „
Pruisische	Nord	E. Lange	Onbepaald	„ „ „ „ „
„	West	Pust	In Reparatie	„ „ „ „ „
Zweedsche	Toreforrs	Jansson	Cowes	„ „ „ „ „
Nederlandsche	Osiris	Cramer	Nederland	Schimmelpenninck & Co.
„	Zeenimph	Witsen Elias	„	„ „ „
„	Acadia	Greefkes	„	„ „ „
„	Baron van Hardenbroek	Hennij	„	„ „ „
„	Metalen Kruis	Zuurdeeg	Australia	„ „ „
„	Gelderland	Crap Hellingman	Nederland	„ „ „
„	Jacqueline en Elise	Sikkens	Australia	„ „ „
„	Arij Scheffer	Kunst	Onbepaald	J. F. van Leeuwen & Co.
„	Willem III	Van der Burg	„	„ „ „ „ „ „
„	Commissaris des Konings van der Heim	Van Zanten	Onbepaald	„ „ „ „ „ „
„	Jeannette Agatha	Cleijndert	„	„ „ „ „ „ „
„	Cornelia Geertruida	Hoeksma	„	„ „ „ „ „ „
„	Prins Maurits	J. J. Bart	„	B. Kopersmit & Co.
„	Aegidia en Pauline	T. K. Veldman	„	„ „ „ „
„	Elisabeth Antoinette	H. A. Besier	„	„ „ „ „
„	Admiraal Tromp	J. van Tubergen	Nederland v. Batavia.	„ „ „ „
„	Neptunus	P. Schuurman	Nederland	„ „ „ „
„	Marianne	Gronbeck	Macassar.	„ „ „ „
„	Henriette Maria	De Boer	Nederland	„ „ „ „
Nederlandsche	Minister van Hall	O. de Haas	Nederland	Hill Broekman & Co.
„	Gebrs. Houtman	C. J. Bax	Onbepaald	B. J. van Eck & Co.
„	Samuel Hendricus	A. G. Bouten	In reparatie	„ „ „ „ „ „
„	Dorothea Henriette	D. Smit	Onbepaald	„ „ „ „ „ „
„	Ferdinandina Emma	R. A. Tange	Nederland	P. Kervel & Co.
„	China	G. G. Luttenberg	Amsterdam	„ „ „ „
Engelsche	Northern Light	J. Marshall	Falmouth	Major Matzen & Co.
Nederlandsche	Tagal	Göbel	Nederland	E. Ten Brinck & Co.

Aangekomen Passagiers.

Met het Nederl. Ind. stoomschip *Palembang*, de heeren Le Roux, van der Velde en familie, Z. M. troepen en bannelingen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; de stoomschepen Onrust, Phoenix en Merapie; de schepen Arij Scheffer, de Stad Schiedam, Prins Maurits, Osiris, Elisabeth Antoinette, Alfulck, Gotheborg, Metalen Kruis, Admiraal Tromp, Faidul Mobarak, Neptunus, Der West, Der Nord, Alida Maria en Amsterdam; de stoomschepen Macassar, Ambon en Palembang; de barken Fatal Ma-an, Saijan Maskoor, Louisa Jacoba Johanna, Naim Balgijer, Gebroeders Houtman, Fathul Karim, Banka, Marion Macentyre, Zeenimph, Johannes Hendrikus Ferdinand, Samuel Hendrikus, Tagal, Landbouw, Willem III, Aegidia en Paulina, Commissaris des Konings van der Heim, Fathol Madjiet, Jeanuette en Agatha, Dennok Bintang Toedjoe, Baron van Hardenbroek, Minister van Hall, Wilhelmina Cox, Bacht Mastora, Ferdinandina Emma, Abbool Hassim, Hoksing, Dorothea Henriette, Northem Light, Salma, Homer, Pictura, Magdalena, Jan Schouten, Gelderland, China en Torefors; de brikken So-Ootdin, Fathal Hair, Cornelia Geertruida, Jacquelina en Elise en Talsum; de schoeners Sarie Tengaroong, Hoseeng, Bingseeng, Doris Almaas, Ardjoeno, Johanna Catharina, Esther Helena, Marianne, Venus, en Hing Thay; de kotter Krabbe.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

11 Julij. De Ned. Ind. kotter *Mabroek*, gezagv. SECH ACHMAT BIN SAID BANIE, van Balie, den 8sten Julij; de Ned. Ind. schoener *Almook Tassum*, gezagv. SAID MOOGSIN BIN ABDUL RACHMAN ALHABASSY, van Soerabaya, den 1sten Julij.

VERTROKKEN.

14 Julij. De Ned. Ind. bark *Djadal Haer*, gezagv. SECH AMAT BASBAY, naar Pontianak.

16 Julij. De Ned. Ind. bark *Abool Haer*, gezagv. SECH MOHAMAT BIN SALIM BAKRESO, naar Banjermassing; de Ned. Ind. bark *Columbus Almansoor*, gezagv. SECH OEMAR BIN MOETRIEF AMERIE, naar Tagal; het Ned. Ind. schip *Gertrude*, gezagv. J. M. SOBELS, naar Pangol, Patjitan en Tjilatjap.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

De schoeners Mansoer, Atiat Tilmaula, Almashoor, Mifrejool Moelook, Pontianak, Sie Damar en Almook Tassum; de kotters Sie Berkat en Mabroek; de brikken Salim, Banda Balhaer en Machmoedie.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 21sten tot en met den 23sten Julij 1859.

AANVOER.

Van Balie per de Ned. Ind. schoener *Hing Thaij*, gezagv. INTJIK AMAT, agent Gezagvoerder.

330 picols koffij, 810 pikols dendeng, TAN BINDJANG.

Van Balie per de Ned. Ind. schoener *Venus*, gezagv. KERTO, agent Gezagvoerder.

69 picols rijst, $20^{34}/_{100}$ pikols koe- en buffel-huiden, $27^{6}/_{100}$ picols klapper-olie, $41^{97}/_{100}$ picols dendeng, $5^{91}/_{100}$ picols koffij, 22 stuks varkens en kleinigheden, Mc MILLAN MARTEN & Co.

Van Moluccos per het stoomschip *Ambon*, gezagv. ROSEBOOM, agent W. CORES DE VRIES.

20 picols was, ADAM & Co; 2 kisten manufacturen, J. F. VAN LEEUWEN & Co; 10 kisten kajoe-poeti-olie, BADJERIE; en eenige goederen bestemd voor Batavia en Samarang.

UITVOER.

Naar Banjermassing per de Ned. Ind. bark *Berkat*, gezagv. SAHAT. 45 picols aardappelen, 3 picols witte uijen, 45 picols dadels, 10 kisties av. sigaren, $50^{49}/_{100}$ picols klapper-olie, 25 picols suiker, 30 picols aardappelen, en kleinigheden, Gezagvoerder.

Naar Banjermassing per de Ned. Ind. bark *Katroenida*, gezagv. SARIEF ABDUL RACHMAN.

15 picols suiker, 50 picols aardappelen, 1 kist jav. sigaren, 20 picols dadels, Gezagvoerder.

Naar Batavia per de Ned. Ind. bark *L' Espérance*, gezagv. J. VAN ENTEREN.

1 pak bereid-leder, 1 kistje boeken, MARTHERUS, 5 kisten knoopen, THOMAS; 1 vaatje puimsteen, 1 vaatje pompspijkers, 4 kisten geweren, HILL BROEKMAN & Co.

Naar Batavia via Samarang per het Ned. Ind. stoomschip *Koningin der Nederlanden*, gezagv. E. LEWIS.

6 kisten papier en 1 pak zoolleder, M. MARTENS; 1 kist sigaren, 1 kist, 2 ijs-kannen, 9 ijzeren assen voor pedattie, 32 balen ong. katoen, FRASER EATON & Co.

Naar Batavia via Rembang per de Ned. Ind. schoener *Coquette*, gezagv. ZALINGEN.

100 kisten bier, ANEMAET & Co.

Naar Muntok via Grissee en Samarang per de Ned. Ind. schoener *Almaas*, gezagv. LIEM ANJAN.

$13^{92}/_{100}$ picols koffij, TAN BINDJANG; 10 picols suiker, 9 kisten brande wijn, 41 picols suiker, Gezagvoerder.

Marktprijzen.

SUIKER. Nominaal.
KOFFIJ. Nominaal.
RIJST (GARGA) per koijang ƒ 125 à ƒ 135.—
id. (WITTE) „ „ ƒ 160 à ƒ 170.—
KOEHUIDEN per picol ƒ 40.—
ARAK per legger ƒ 50.—
OLIE (KLAPPER) ƒ 30.—
OLIE (KATJANG.)
KADJANG MATTEN ƒ 8.—
ROTTING ƒ 8 à ƒ 9.—
WISSELKOERS. Pari.

De inteekening in Nederland kan geschieden bij L. VAN BAKKENES & Co te *Amsterdam* en W. J. VAN HAREN NOMAN te *Leiden*.

GEDRUKT BIJ LE ROY & Co TE SOERABAYA.